

EMIL M. CARLSEN

Orrleiken på Østhusmyra

Som barn og ungdom streifet jeg mye omkring i skog og mark, og da helst i «heimeskogen» — i traktene fra Ulvåsen innover til Årlia — Seljan og Østhusen. Den gang var det liten trafikk innover skogen der, bare sjelden møtte en noen, — og hendte det, var det helst om høsten når folk sanket bær.

For en som er glad i skogen og naturen var det en lykkelig tid — for ikke var det langt mellom hver gang en så glimt av skogens vilt. Harer og skogsfugl var det mye av, streifere av elg kunne en treffe på. Jeg minnes en hendelse, — den ligger 40 år tilbake i tiden — en sensommerkveld jeg kom fram til Årlivollen — da Oline — hun som holdt til der så mange somre — åpnet vinduet og ropte til meg: «No e du for seint ut gut, net no gjekk elgen over vollen her.» Det var første gang jeg hørte det dyret ble nevnt i trakten der. Men siden hendte det jeg traff den selv, både i Oksbåsslette og på myrene bortom Nord-Årlia.

Øverst i Svartdalen var en sikker rypeplass. Kom en på tur innover haugene innerst på Stormyra, fikk en se dem, og da som oftest i flukt utover mot Hovs-slette. De fleste turer og hendelser fra den tiden har nok fått dunkelhetens skjær over seg, men *ett* står levende for meg, og det er turene til leikplassen på Østhusmyra. Det er blitt slik at når den tiden kommer sola snur og det går mot vår og lyse netter, da er det skogen som drar, og da lengter en etter atter en gang å få oppleve dette vårens skogseventyr.

Det er nå mange, mange år siden jeg første gangen gikk over

Østhusmyra — jeg var bare guttungen den gang — men allerede denne første gangen så jeg barhytta bortpå myra. Jeg forsto ikke da hva den ble brukt til, — trodde nærmest andre gutter hadde satt den opp for leik og moro i skogen. Siden fikk jeg høre det var der orrleiken var, og slik gikk det da til at da jeg selv ble eldre, fant jeg hver vår veien til Østhusmyra. Orrleiken der ble noe forunderlig for meg, og der innpå var det nok jeg fikk den interessen for skogen og dyra, — og som har fulgt meg i alle år siden. Ja, — dit innpå har mang en skogskar og naturvenn funnet veien, vårnatta kunne gi den rette stemning, med sakte sus og tusling i skogen. Ved nattvarmen, — hvor flere kunne være samlet, kom historiene, men helst ble det snakket om jegere og om jakten i gamle dager. Slik kunne da natta gå, men ved den første aning av dag, var det snarest mulig å komme seg bort-på myra og inn i den stadig fornyede barhytta. For barhytta på Østhusmyra er alle år blitt fornyet. Gikk du myra sommers dag, så du straks de vissne, gulbrune gran- og furukvister, og fór du myra vinters tider, sto den der glissen og uanseelig. Men helt borte var den aldri . . . Orrleiken på Østhusmyra var som et barometer, — den fortalte deg om år med lite fugl, om rike fugleår, — men også om svartår. Mangt et bøssesnell har gitt gjenklang inn gjennom myrglypene her i lyse vårnetter, — det var ikke bare unggutter som forsøkte seg, eldre med. — Men nå har folk endelig fått den forståelse at spilljakta var noe forkastelig. Men det var forståelig slik det ble sett på dette den gang — — — Skogen hadde mere å by på da enn nå, og jegerne var heller ikke så mange.

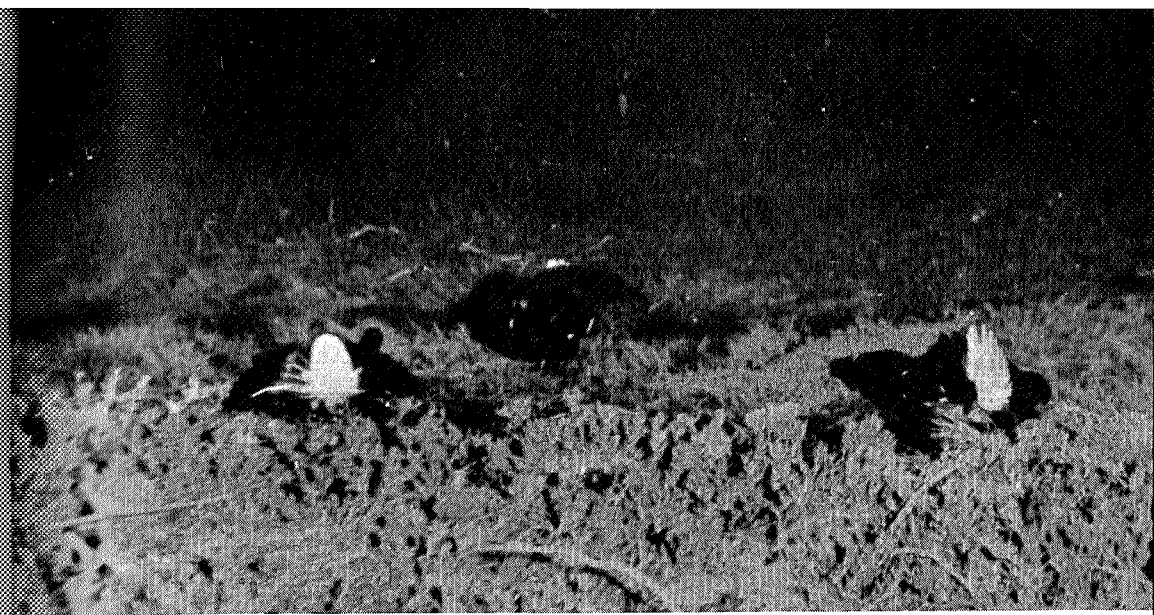
En kveld og natt på orrleiken, med stille skog og sus av bekk som har livnet opp igjen etter den lange, lange vinter, er som livets fornyelse. Det er tidlig kveld og sola er oppe ennå mens jeg går den bratte Østhusveien fra Lysthusflata opp til Torvmyra. Kommet opp her er kvelden så fin, så fin, med sola lavt over fjella på andre siden av dalen, — det er en stemning over det hele som gjør en godt. Det er så vakkert her når sola står der i skogbrynet og snart skal gjemme seg bak fjella, da glitrer og lyser det i gull og purpur. Det er nok ingen solstråle som er så vakker som den som sier god natt. Aldri er skyene så blanke, aldri er himmelen i nord så vakker som da. Og

jeg kommer straks i den rette skogsstemning der jeg følger veien innover til spillmyra — langs skigarden i dunkelhet og solstrime. Kommet fram, ordner jeg nattleger ved et bekkislder på fremste myra, — et stykke fra meg ligger en diger snøskavl med rester av en tømmervei, — men her hvor jeg er, og ellers omkring, er det bar mark og tålelig bra.

Det er en av de siste dager i april, og denne vakre kvelden er en vederkvegelse for meg. Rødstrupen og måltrosten synger sine vakreste sanger — de fløyter og triller — en ren virtuos av en måltrost sitter i den store grana borte ved veien. Jeg gir meg tid og lytter til dette intense spill, så tenker jeg at slik spiller skogens Pan på sin fløyte. — I et kort sekund er jeg i min drømmeverden sammen med den spillende Pan, for straks etter å minnes at det er bare for jegeren Pan spiller — ikke for en skogsvandrer som meg, som ikke en gang eier et gevær. Jeg sanker ved og gjør meg klar for natten. Jeg er borte på spillmyra en tur, — kveldsspillet har også sin sjarm, selv om lite fugl deltar. Mest sitter jeg her inne i barhytta for å nyte den stemning som betar en når solnedgangen er over og naturen iklær seg de tusener av farger, — et fargespill som må oppleves, fra de fjerne snøfjella på andre siden av dalen, — Omnsfjellet og Ruten der de ligger klett i et ubestemmelig fiolett, og til nærmeste furua tett innpå barhytta — — —. Det er et stemningsbilde som bare vårkveld kan gi, ja, så besettende virker disse farger på ditt sinn at du føler deg i ett med skogen, kvelden og natta — — —.

Det lakker mot den nye dagen, — natta og nyingen dør langsomt. Ingen kom inn-på myra i natt. Jeg trodde jeg hørte tråkk av fot, men det var vel bare et sukk fra skogen, eller helst et dyr som fór myra. Det ble kanskje skremt av lyset fra nyingen, — eller fikk det angst av meg — et menneske?

Så sitter jeg da atter i barhytta, sitter her og lytter til det vake suset fra skogen, — alle mine sanser er våkne, det er så mange lyder en slik natt bringer med seg. Den første halvtimen er alt gått, — fuglen må nok snart være her. Jeg har en følelse av at et eller annet foregår, men kanskje er det bare det at jeg er besatt av vårnattas fortryllelse? Og suset fra skogen kommer og går. Noe nesten umerkelig skjer et eller annet sted. Ja, — hva var det? Kanskje bare en

Orrleik på Østhusmyra

Foto: Noralf

fugl som fløy over barhytta? Slik går tiden, jeg føler meg ikke alene, for jeg vet at på haugene omkring myra, inn i mørke skogen, sitter svart fugl som også venter og lyer. Da endelig høres et vingeslag, — først på ett sted, så på et annet. Jeg blir mere og mere spent, men så høres fjernt og lint en sped tone. — Jo, der er den igjen, det er kanskje grønnspetten — den er nattfuglespillets varsler. Straks etter høres et enda fjernere «hysj». Månen, som ligger lavt over tre-toppene, gjør det vanskelig å se. Men plutselig, som på et gitt signal, høres vingesus — og så er de der, først en fem-seks, siden stadig nye, og spillet er i full gang. Det hele er en gjentakelse av mange tidligere netter. Hysjing, buldring og vingeslag. Et naturens under. Jeg skimter fuglene godt nå, hele myra lever, hysj på hysj, tunge dump høres når fuglene tørner sammen i lynrappe angrep

Fra myrdraget mot Svartdalen driver et par-tre ugler sin parringsleik, — skingrende, klokkerene toner lyder som fanfarer innover skogen. Det er fryd og jubel i disse toner, — men også lengsel. Jeg ser den ene av disse fugler i sin flukt innover myrene idet den krysser den store, gule måneskiven, og månen selv ser ut som den har hengt seg opp i trekronene over Svartdalskamman.

Natten er så vakker, men en liten luftning sier meg at dagen

er i emning. En fem-seks århøner driver fortsatt sin kokkette leik, jeg kan godt skille dem ut nå, likesom detaljene på myra, som jeg kjenner så godt fra før. De trer mere og mere tydelig fram. Det er daggryet som er der, — denne vidunderlige stunden før lyset likesom tar makten.

Vass-speilet på myrhullet bortom barhytta har fått en eiendommelig blåkvit glans — — små tåkedotter syner seg her og der bortover myrene.

— — — Og med ett er alt stille. — Spillet sluttet like brått som det tok til. Jeg ordner til en kaffevarme utenfor barhytta, jeg er støl og frossen og rent ør av all dyrelåten.

Her sitter jeg da mens dagen får liv og fuglesangen stiger over alt. Mens sola glir fram over furutoppene i øst og legger et gyllent skjær over landskapet, føles en umerkelig skjelven over det hele, — det var vel et vinddrag som fulgte de første solstråler.

Jeg tar tilbake den veien jeg kom, det er som i eventyrland, — solspill og fuglekvitte bortover alle myrer og hauger. Kommet fram til Østhusgrinda, finner jeg fram til utsiktsplassen mellom de store graner. Langt der nede ligger dalen, — det er ro og stillhet over den.

Ja, — dette var en kveld og en natt på Østhusmyra for mange, mange år siden. Men hver vår er jeg der, og mye kan fortelles. Men aldri har jeg opplevet noe ekstra på leiken, slik som andre har opplevd og fortalt, — om møte med rev, elg eller hjort. Det måtte da være den natta endene kom, en hel flokk av arten. Men det ble bare et kort eventyr, de tok flukten nesten med det samme.

Nå er det for lengst slutt med bøssesmella på Østhusmyra, men en ny jeger er rykket inn, — kamerajegeren. Nå er det Noralf og Svein og andre med som driver jakta, — den festligste, men også eneste forsvarlige form for jakt. Når blitzene lyser opp, da går det ufarlige skuddet som ikke dreper gleden i blod og fjær. En ny tid er kanskje i ferd med å bryte igjennom.

Går du i dag Østhusveien framover, finner du ikke skigarden. Den er for lengst erstattet av mere «nymotens» greier. Og heller ikke lengst framme, Østhusgrinda. Storskogen som sto her en gang, er også borte. Små erindringer knytter seg til disse stedene. Kanskje fant jeg en hare i snaren, som en eller annen i ungdommelig ufor-

stand hadde festet i skigarden, — eller var det en rev jeg møtte mellom de store trestammene? Nå hører alt dette til det forgagne. Åra går så fort, jeg møter snart bare nye mennesker på min tur i skogen. Snart er kanskje den siste gjort. Men da vil jeg si: Er du en riktig skogskar, vil ditt øye frydes ved synet av den frodige granskogen som i dag vokser opp i Draulia. Kanskje vil *den* i kommende år bli til glede for nye skogsvandrere som i en tidlig morgenstund kommer fra leikplassen innpå Østhusmyra. Kanskje de stopper opp der hvor grinda lå en gang, — slik som vi alle andre har gjort, og derfra nyte utsikten, høyt over denne unge, frodige skogen, — — — ned i Orklas vakre dal.